บทที่ 3 ขั้นตอนและกลวิธีในการจัดทำ Benchmarking

ขั้นตอนในการจัดทำ Benchmarking ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลักคือ

- การวางแผน (Plan)
- การปฏิบัติ (Do)
- การตรวจสอบ (Check)
- การปรับปรุง (Act)

1. การวางแผน (Plan)

เป็นการดำเนินการขั้นแรกของกระบวนการทำ Benchmarking วัตถุประสงค์ของการวางแผน คือ เพื่อทำการกำหนดหัวข้อของการทำ Benchmarking และกำหนดองค์กรที่เราต้องการจะเปรียบเทียบด้วย รวมถึงการกำหนดวิธีการเก็บข้อมูล ซึ่งขั้นตอนนี้อาจใช้หลัก 5W 1H คือ What When Where Why Whom และ How

2. การปฏิบัติ (Do)

คือ การนำเอาแผนที่ได้วางไว้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ในการลงมือปฏิบัติต้องเป็นไปตามขั้นตอนที่ได้กำหนดกรอบไว้ อันได้แก่ กรอบการทำงานและระยะเวลา

3. การตรวจสอบ (Check)

คือ การตรวจสอบผลการปฏิบัติว่ามีสิ่งใดที่ไม่สามารถดำเนินได้ตามแผนที่ได้วางไว้ รวมถึงผลลัพธ์ที่ได้จากการปฏิบัติ เพื่อนำมาปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

4. การปรับปรุง (Act)

นำผลลัพธ์ที่ได้มาวิเคราะห์และหาสาเหตุที่ปฏิบัติไม่ได้ตามแผน และนำสิ่งนั้นมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การปฏิบัตินั้นดีขึ้น

<u>ขั้นตอนย่อยในการจัดทำ Benchmarking</u>

- ความมุ่งมั่นและจริงใจของผู้บริหารระดับสูง
- ให้การสนับสนุนด้านทรัพยากร
- การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบระดับสูง

- การฝึกอบรมผู้ที่เกี่ยวข้อง
- การเลือกวิธีการ
- ความพร้อมของทีมงาน
- การเข้าใจและปฏิบัติอย่างมีจรรยาบรรณ
- การประชาสัมพันธ์ภายในองค์กร

กลวิธีหลักในการทำ Benchmarking

- การกำหนดหัวข้อ
- การกำหนดองค์กรที่ต้องการเปรียบเทียบ
- การกำหนดวิธีการเก็บข้อมูลและการเก็บข้อมูล

1. การกำหนดหัวข้อ

- วิเคราะห์องค์กรของตนเอง โดยสามารถวิเคราะห์จากมุมมองภายในองค์กร หรือจากมุมมองภายนอกโดยอาศัยจากลูกค้า
- ศึกษากระบวนการทางธุรกิจของเราว่ามีสิ่งใดที่เหมาะสม
- ศึกษาข้อมูล การตลาด กำไร-ขาดทุน คุณภาพสินค้า บริการ ข้อร้องเรียนจากลูกค้า รวมถึงผลการประเมินจากลูกค้าและข้อมูลอื่นๆ
- หาปัจจัยของความสำเร็จขององค์กรและธุรกิจของเรา
- สร้างเกณฑ์เข้ามาช่วยในการตัดสินใจคัดเลือกกระบวนการ

<u>สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการปรับปรุง</u>

- ปัจจัยที่มีผลต่อเป้าหมายและกลยุทธ์ขององค์กร
- ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการที่มีต่อลูกค้าภายนอก
- ความจำเป็นที่ต้องปรับปรุงกระบวนการนั้น
- เป็นกระบวนการที่ใช้ทรัพยากรมากหรือมีการสูญเสียมาก

<u>ปัจจัยในด้านความพร้อมขององค์กรต่อกระบวนการ</u>

- ระยะเวลาของโครงการ
- ค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้น
- ความยากง่ายในการหาผู้ที่จะเปรียบเทียบด้วย
- ความพร้อมของทีมงาน

2. การกำหนดองค์กรที่ต้องการเปรียบเทียบ

การจัดทำรายชื่อองค์กรที่ต้องการจะเปรียบเทียบ โดยคำนึงถึงกระบวนการหรือหัวข้อที่จะคัดเลือกทำ Benchmarking ว่าเป็นเรื่องใด จากนั้นพิจารณาจัดทำรายชื่อองค์กรโดยคำนึงถึงองค์กรหรือหน่วยงานใดที่เราต้องการเปรียบเทียบด้วย

<u>หลักทั่วไปที่ใช้ในการเลือกองค์กรที่ต้องการจะเปรียบเทียบ</u>

- กลุ่มองค์กรเดียวกันหรือเครือข่ายเดียวกัน (Internal)
- องค์กรหรือหน่วยงานที่เป็นคู่แข่งโดยตรง (Competitive)
- อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันแต่ไม่ใช่คู่แข่ง (Industry)
- องค์กรที่อยู่คนละอุตสาหกรรม (Generic)

- **กลุ่มองค์กรเดียวกันหรือเครือข่ายเดียวกัน**

  เป็นกลุ่มบริษัทที่อยู่ในเครือหรืออยู่ในองค์กรเดียวกัน แต่อยู่คนละหน่วยงาน การเลือกองค์กรเดียวกันข้อดี คือ ทำได้ง่ายและสามารถเก็บข้อมูลได้อย่างละเอียด ส่วนข้อเสีย คือ จะมีความคล้ายคลึงกันมากอาจจะทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ได้ยาก

- **องค์กรหรือหน่วยงานที่เป็นคู่แข่งโดยตรง**

  เป็นกลุ่มธุรกิจที่เป็นคู่แข่งนั้นผลการเปรียบเทียบส่วนใหญ่ก็จะทำให้รู้แค่ว่าเขาดีกว่าเราหรือเราดีกว่าเขา ซึ่งเราสามารถนำเอาวิธีการของเขามาปรับใช้ได้บ้าง แต่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงกระบวนการจริงๆ เพื่อให้ตนเองล้ำหน้าไปไกลกว่าได้

- **อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันแต่ไม่ใช่คู่แข่ง**

  การเปรียบเทียบกับองค์กรที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันนั้นอาจจะทำให้กระบวนการทางธุรกิจไม่แตกต่างกันมาก ซึ่งอาจมุ่งหาความเป็นเลิศได้ยาก

- **องค์กรที่อยู่คนละอุตสาหกรรม**

  การเปรียบเทียบกับธุรกิจกลุ่มนี้จะทำให้ได้แนวคิดในการปรับปรุงใหม่ๆ แล้วจำเป็นต้องศึกษาผู้ที่ทำได้ดีที่สุดในประเด็นนั้นๆ เช่น ต้องการปรับปรุงเรื่องการบริการลูกค้าสามารถเปรียบเทียบกับธุรกิจโรงแรมเป็นต้น

การเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียขององค์กร

เราควรหาข้อมูลเบื้องต้นก่อน โดยสามารถที่จะหาได้จากแหล่งข้อมูล ดังต่อไปนี้

- คู่ค้า (Suppliers)
- ลูกค้า (Customers)
- คู่ธุรกิจ (Business Partners)
- ที่ปรึกษา (Consultants)
- ผู้เชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมนั้นๆ (Industry experts)
- ใบรับข้อเสนอ (Suggestion Form)
- หนังสือพิมพ์ (Newspapers)
- รายงานประจำปีและวารสารต่างๆ (Annual reports/Journal)
- วารสารการค้า (Trade and Industry Journals)
- นิตยสารและบทความทางธุรกิจ (Business magazines)
- สภาอุตสาหกรรม สมาคมและสถาบันต่างๆ (Institutes & Organizations)
- ฐานข้อมูลบนอินเตอร์เน็ต (Internet database)
- ฐานข้อมูลของสถาบันเพิ่มผลผลิต

เกณฑ์ที่ใช้ในการเปรียบเทียบ

- **ขนาด:** พิจารณาจากขนาดขององค์กรว่าองค์กรนั้นขนาดเดียวกับเราหรือไม่ และเราต้องการขนาดใด
- **กลุ่มอุตสาหกรรม:** กลุ่มอุตสาหกรรมนั้นคือกลุ่มไหน เหมือนหรือแตกต่างกับเรามากหรือไม่ และเราต้องการองค์กรที่อยู่ในกลุ่มใด
- **โครงสร้างองค์กร:** ลักษณะของโครงสร้างขององค์กรนั้นเป็นอย่างไร แตกต่างจากเราหรือไม่
- **ระดับของเทคโนโลยี:** ระดับของเทคโนโลยีใกล้เคียงกันหรือไม่ ปรับให้เข้ากันได้หรือไม่ เราต้องการระดับของเทคโนโลยีอยู่ในระดับใด
- **คุณลักษณะของสินค้า หรือบริการ:** ชนิดของสินค้าและบริการมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร แบบใดที่ต้องการ
- **ความต้องการและความคาดหวังของลูกค้า:** รูปแบบของความต้องการและความคาดหวังของลูกค้าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร
- **ปัจจัยความสำเร็จ:** เหมือนหรือต่างกันอย่างไร
- **รางวัล หรือการยอมรับ:** เหมือนหรือต่างจากเราอย่างไร มีปัจจัยอะไรบ้างที่เราต้องการเปรียบเทียบ
- **สถานที่ตั้ง:** อยู่ใกล้หรือไกลจากเราแค่ไหน

3. การกำหนดวิธีการเก็บข้อมูลและการเก็บข้อมูล

การเตรียมคำถามและการพัฒนาแบบสอบถาม

- คำถามควรมีความชัดเจนและไม่มีหลายนัย ไม่สามารถตีความได้หลายมุม
- ควรสั้นและเข้าใจง่าย
- คำถามควรตอบได้ง่ายโดยใช้ข้อมูลที่ตนเองมีอยู่โดยไม่ต้องคำนวณ
- ไม่ควรถามสองคำถามในข้อเดียวกัน
- ควรมีการทดสอบแบบสอบถามก่อนนำไปใช้
- ควรเป็นคำถามที่เน้นเรื่องการปฏิบัติ
- ไม่ควรถามซ้ำๆ และควรใช้ชนิดของคำถามให้เหมาะสม

วิธีการเก็บข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ: ข้อมูลที่เก็บโดยตรงจากคู่เปรียบเทียบ ซึ่งหาได้จาก

- การส่งจดหมายและการส่งแฟกซ์
- การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์
- การสัมภาษณ์ตัวต่อตัว หรือการไปเยี่ยมชม

ข้อมูลทุติยภูมิ: การเก็บข้อมูลจากแหล่งอื่นซึ่งสามารถหาได้โดย

- การหาข้อมูลจากภายในองค์กร เช่นพนักงาน รายงานเอกสาร โครงการ
- ฐานข้อมูลของผู้ปฏิบัติดีที่สุด
- ฐานข้อมูลจากงานวิจัยและเอกสารจากภาครัฐและเอกชน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

- แบบสอบถามเพื่อสำรวจเบื้องต้นโดยทางจดหมาย
- แบบสอบถามอย่างละเอียด
- การสัมภาษณ์และเยี่ยมชม
- การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์

การวางแผนการเก็บข้อมูล

- พิจารณาวัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับ
- งบประมาณที่ตั้งไว้สำหรับการเก็บข้อมูล
- เวลาที่กำหนดไว้
- จำนวนคน

ข้อดีข้อเสียของการเก็บข้อมูลโดยวิธีต่างๆ

การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์	การส่งจดหมาย	การสัมภาษณ์และเยี่ยมชม
เสียค่าใช้จ่ายน้อย	เสียค่าใช้จ่ายน้อย	เสียค่าใช้จ่ายสูง
ข้อมูลถูกต้องค่อนข้างสูง	ความถูกต้องข้อมูลปานกลาง	ความถูกต้องสูง
มีความรวดเร็ว	ช้า	
มีความยืดหยุ่นสูง	คำถามตายตัว	กระบวนการเตรียมมาก
เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย	เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย	ต้องนัดหมายล่วงหน้า
ได้ข้อมูลมาก	ได้ข้อมูลจำกัด	ได้ข้อมูลมาก
อัตราการตอบกลับสูง	อัตราการตอบต่ำ	อัตราการตอบสูง
	เข้าถึงแหล่งข้อมูลได้มาก	เข้าถึงแหล่งข้อมูลได้น้อย

ลักษณะของผลข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) คือข้อมูลเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติ เช่น วิธีการรักษาความปลอดภัย
2. ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) คือข้อมูลที่เป็นตัวเลข เช่น เปอร์เซ็นของพนักงานลาออก